

9. Miller M.B. The Bon Marche: Bourgeois Culture and the Department Store 1869 – 1920 [Электронный ресурс] / M.B. Miller. – London: George Allen & Unwin, 1981. – 274 p. – Режим доступа: http://www.amazon.com/The-Bon-Marche-Bourgeois-Department/dp/069103494X#reader_069103494X.

References

1. Abroze E.E. Industriya mody v usloviyakh globalizatsii kul'tury / E.E. Abroze: Diss. na soisk. uch. stepeni kand. kul'turologi po spets. 24.00.01 – teoriya i istoriya kul'tury. – SPb, 2006. – 168 s.
2. Gofman A.B. Moda i lyudi: novaya teoriya mody i modnogo povedeniya / Gofman A.B. – SPb.: Piter, 2004. – 208s.
3. Kavamura Yu. Teoriya i praktika sozdaniya mody / Yu.Kavamura; per. s angl. A.N. Poplavskaya. – Minsk: Grevtsov Publisher, 2009. – 192 s.
4. Likhachev D.S. Kul'tura kak tselostnaya sreda / D.S. Likhachev // Novyy mir. – M., 1994. – №8. – S. 35–47.
5. Reklama v industrii mody [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.independent-media.ru>.
6. Sovetskiy entsiklopedicheskiy slovar' / Gl.red. A.M. Prokhorov. Izd.3-e. – M.: Sov. entsiklopediya, 1985. – 1600s.
7. Blumer H. Fashion: From Class Differentiation to Collective Selection [Elektronnyy resurs] / H. Blumer // The Sociological Quarterly. – 1969. – Vol.10, Iss. 3. – P.275-291: Article first published online: 21 Apr 20051920 [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1533-8525.1969.tb01292.x/pdf>.
8. McKendrick N. The Birth of a Consumer Society [Elektronnyy resurs] / N. McKendrick, J. Brewer, J.-H. Plumb. – London: Europa, 1982. – 345 p. [Elektronnyy resurs] Rezhim dostupa: http://books.google.com.ua/books/about/The_birth_of_a_consumer_society.html?id=CiGFAAAAIAAJ&redir_esc=y.
9. Miller M.B. The Bon Marche: Bourgeois Culture and the Department Store 1869 – 1920 [Elektronnyy resurs] / M.B. Miller. – London: George Allen & Unwin, 1981. – 274 p. – Rezhim dostupa: http://www.amazon.com/The-Bon-Marche-Bourgeois-Department/dp/069103494X#reader_069103494X.

УДК 712.2

Канєвський Микола Євтихійович
здобувач Київського національного
університету культури і мистецтв;
Осіпова Тетяна Григорівна
кандидат технічних наук, доцент
видавничо-поліграфічного інституту
НТУУ "Київський політехнічний інститут"
e-mail: tanya@odeks.kiev.ua

НОВІТНІ ГЕОМЕТРИЧНІ ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЛАНДШАФТНИХ КОМПОЗИЦІЙ У ФОРМІ КОЛА

У статті на базі об'єднаної моделі супідрядності розраховуються узгоджені модульні сітки для ландшафтних об'єктів у формі кола, які сприяють гармонійній організації ландшафтного простору; а також з позицій гештальтпсихології фундаментальних зорових процесів і механізмів визначено силові лінії для найбільш вдалого розташування окремих елементів.

Ключеві слова: садові ландшафти, композиційні особливості, садові композиції.

Канєвський Микола Євтихійович, соискатель Киевского национального университета культуры и искусства;

Осіпова Тетяна Григорівна, кандидат технических наук, доцент издательско-полиграфического института НТУУ "Киевский политехнический институт"

Новейшие геометрические принципы построения ландшафтных композиций в форме круга

В статье на базе объединенной модели соподчиненности рассчитываются согласованные модульные сетки для ландшафтных объектов в форме круга, которые содействуют гармонической организации ландшафтного пространства; а также с позиций гештальтпсихологии фундаментальных зрительных процессов и механизмов определены силовые линии для наиболее удачного расположения отдельных элементов.

Ключевые слова: садовые ландшафты, композиционные особенности, садовые композиции.

Kanievskiy Mykola, applicant Kyiv National University of Culture and Arts;

Osyova Tetiana, Ph.D., Associate Professor of Publishing and Printing Institute Technical University "Kyiv Polytechnic Institute"

Newest geometrical principles of construction of landscape compositions in form circle

One of important conditions for determination of ways of development and perfection of activity of landscape art and landscape design there is making of the newest principles of geometrical construction of afore-mentioned facilities on the modern stage. A geometrical design and planning of landscape facilities is considered priority direction on the modern stage of domestic landscape art building.

One of basic principles of organization of landscape compositions there is collateral subordination. What means efficiency of all elements and their groups, in relation to organization of compositions on a separate geometrical sign. It is known that the complex model of collateral subordination allows to define the general rules of composition organization

of picture space and define the groups of key points which materializes accentual-rich in content by forms. But the action of this model does not spread on landscape facilities.

However considered frontal compositions in a landscape design can be exactly from positions of model of collateral subordination.

As, leading direction of forming of landscape facilities of different functional direction is a search of new geometrical principles of their organization and planning, application of model of collateral subordination, for the search of principles composition geometrical organizations of landscape facilities are perspective.

Research facilities the chosen public gardens, grounds, territories, in form circle. Leaning against the model of collateral subordination defined the size of the agreed radial module for landscape compositions in form circle, as distance between two points, where one of them is an intersection tops a square, entered in a circle, with a diagonal, and second is an intersection that diagonal with a circle, entered in this square.

At imposition of module nets, built on the base of model of collateral subordination identically level, for objects in form square and circle, it is possible to find out a tendency to grouping of his elements in concrete figures, which appear at their consideration. In basis of this tendency of grouping it is possible to select the geshtalts factors of determination of properties of figure, which allow us to perceive a form.

On the base of the conducted researches a few examples of landscape compositions were built with different plan charts and amount of areas, different amount and form of elements. The offered method allows not only to develop new landscape compositions, but also successfully to reconstruct blasted. The example of application of module net of 6th level and radial module is resulted by the size of 45°, for the reconstruction of a plan chart of the Ruskogo garden of flowers of end of XIX ages.

With the use of model of collateral subordination certainly sizes of the concerted module nets for the objects of landscape design in form circle, on the base of which: – the new types of landscape compositions are created at the terms of the use of geometrical principles of their construction; – certainly basic ways of organization and equipping with modern amenities of the newest landscape compositions in a design;

- it is set geometrically composition connection of the pas and modern at creation of the newest landscape educations. – from positions of geshtalt psychology of fundamental visual processes and mechanisms on which the founded perception of contours and contrast certainly lines of force for the most successful location of elements of landscape compositions.

On the base of the agreed modules original landscape compositions are developed for objects in form circle, which have geometric consistency in the form and weight most of the individual elements; relationship forming lines; the choice and substantiation of the optimum distance between elements in the visual integrity of the grouping.

Leading direction of forming of landscape facilities of different functional direction is a search of new geometrical principles of their organization and planning. Consequently the offered principle composition geometrical organizations of facilities, on the basis of the developed base models of public gardens, gardens, parks, created with the use of the agreed modules is perspective.

Keyword: garden landscapes, composition features, garden compositions.

Однією з важливих передумов для визначення шляхів розвитку й вдосконалення діяльності садово-паркового мистецтва й ландшафтного дизайну на сучасному етапі є вироблення новітніх принципів геометричної побудови вищезгаданих об'єктів. Геометричне моделювання та проектування садово-паркових об'єктів вважається пріоритетним напрямком на сучасному етапі вітчизняного садово-паркового будівництва.

Враховуючи те, що загальну уяву про зовнішню композиційну структуру ландшафтних об'єктів дає геометрична морфологія, розкрита засобами графічної виразності, де основою виступають абстрактні та природні геометричні форми, однією із задач є використання головних графічних та просторових характеристик.

Якою б складною не уявлялась ландшафтна форма досліджуваних об'єктів, у більшості їх композиційну побудову можна представити елементарними плоскими геометричними фігурами. В окремих випадках формалізації об'єктивних властивостей складних видів необхідно створення додаткових модулів з відповідним встановленням їх композиційного потенціалу.

Величезна різноманітність співвідношень форм паркових елементів, природних і штучних, обумовлюється величиною, геометричною побудовою, положенням в просторі, освітленням, кольором, фактурою. До композиційних засобів, які використовують у формуванні великих паркових просторів, відносяться лінійна і повітряна перспективи, розділення глибинного простору, синтез мистецтв, пропорціонування та інші.

За допомогою художніх пропорцій може бути виражена монументальність, урочистість або навпаки – скромність, простота. Пропорції в садово-парковій композиції – це як би її внутрішня краса. В даний час дизайнери найчастіше користуються двома пропорційними співвідношеннями: модульною системою і "золотим перетином". Основою модульної системи у проектуванні є деяка вихідна величина, яка слугує мірою всіх частин композиції і називається модулем.

Проте одним із основних принципів організації ландшафтних композицій є супідрядність, яка означає впорядкованість всіх елементів та їх груп щодо організації композицій за окремою геометричною ознакою [1, 30-60].

Однією з сучасних моделей, що об'єднує пропорціонування і взаємо-зв'язок окремих елементів композиції, є модель супідрядності [2, 163-183]. Вона запропонована В.Є.Михайленко та М.І. Яковлевим.

Відомо, що комплексна модель супідрядності дозволяє визначити загальні правила композиційної організації картинного простору і групи вузлових точок (точки перетину ліній полів композиційної супідрядності; точки перетину діагоналей квадрата з колом чіткого зору), які матеріалізуються акцентно-змістовними формами [2, 178-190]. Але автори [2, 163-183] не поширювали цю модель на ландшафтні об'єкти. Проте фронтальні композиції в ландшафтному дизайні можуть бути розглянуті саме з позицій моделі супідрядності.

Оскільки провідним напрямком формування садово-паркових об'єктів різного функціонального спрямування є пошук нових геометричних принципів їх організації та проектування, застосування моделі супідрядності для пошуку принципів композиційно-геометричної організації ландшафтних об'єктів є перспективним.

Матеріали і методи. Об'єктами дослідження вибрані сквери, площадки, прибудинкові території у формі кола. Опираючись на вищезазначену модель супідрядності, визначимо величину узгодженого радіального модуля для ландшафтних композицій у формі кола з діагоналлю 60 мм як відстань між двома точками, де одна з них – це точка пересічення вершин квадрата, вписаного в коло, з діагоналлю, а друга – точка пересічення тієї ж діагоналі з колом, вписаним в цей квадрат. Цей модуль, найбільший за величиною, за типом рівня моделі супідрядності називатимемо модулем першого рівня (Рис.1.а.).

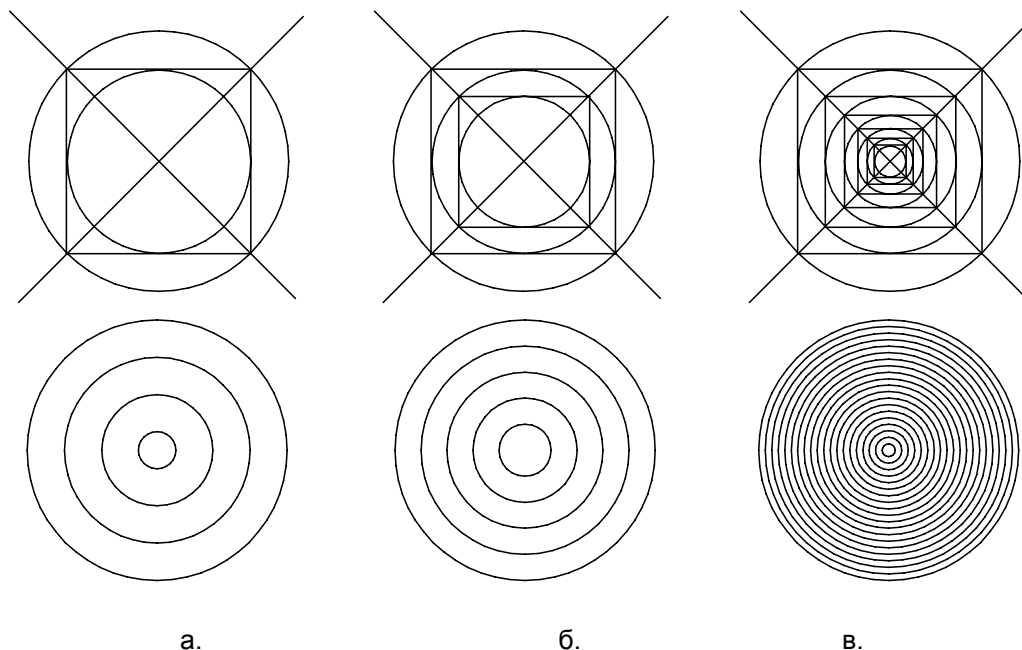

Рис.1. Геометрична модель знаходження модулів: а – 1-го; б – 2-го; в – 6-го рівня

Для знаходження наступного модуля впишемо в центральне коло квадрат, а потім впишемо в нього коло. Далі – модуль другого рівня, знаходимо, як відстань між точками, утвореними пересіченням тієї ж діагоналі і вершинами квадрата, вписаним в коло першого рівня і колом, вписаним в останній квадрат (Рис. 1.б.).

За такою методикою розрахуємо модулі 3-го – 6-го рівнів рис.1.

Ми обмежилися побудовою шести моделей, причому всі знайдені модулі є співмасштабними або узгодженими з даним колом. Треба зазначити, що ми брали до уваги тільки радіальні модулі, але у побудові ландшафтних композицій на майданчиках у формі кола як правило застосовують і проміневі модулі, але перевага надається радіальним.

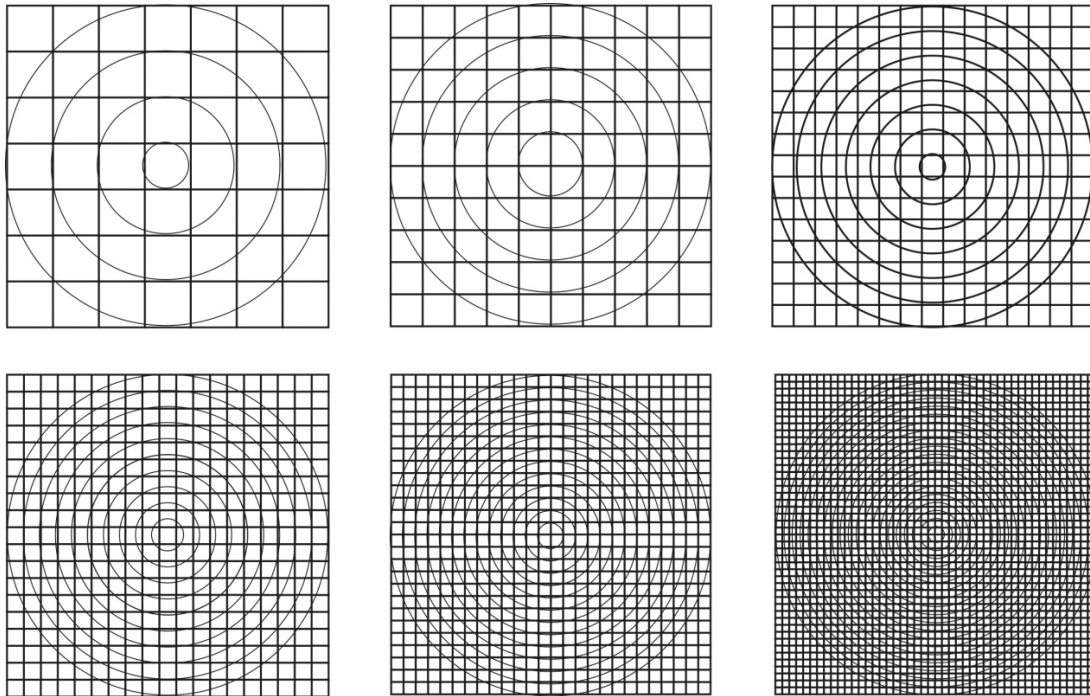
Величина радіального модуля вимірюється в мм, см, м, а променевого – в градусах.

Крім того, для побудови складних композицій з використанням різних за формою елементів розрахуємо квадратні модульні сітки для квадрата зі стороною, яка дорівнює діаметру кола. Величину узгодженого модуля для квадратних сіток для квадрата за формою ландшафтних композицій знаходимо, як відстань між двома точками, де одна з них – це точка пересічення вершин квадрата з діагоналлю, а друга – точка пересічення тієї ж діагоналі з колом, вписаним в цей квадрат. Цей модуль, найбільший по величині, за типом рівня моделі супідрядності також є модулем першого рівня.

Наступний модуль – модуль другого рівня – знаходимо, як відстань між аналогічними точками, утвореними пересіченням тієї ж діагоналі і вершинами квадрата, вписаним в коло першого рівня і колом, вписаним в цей квадрат. Далі за таким принципом знаходимо модулі третього, четвертого, п'ятого, шостого і сьомого рівнів – для квадрата розміром 60x60 мм.

Побудовані на основі визначених модулів сітки використовуємо для моделювання та проектування ландшафтних композицій. Крім того, при накладанні модульних сіток, побудованих на базі моделі супідрядності однаково рівня, для об'єктів у формі квадрата і кола можна виявити тенденцію до групування його елементів у конкретні фігури, які виявляються при їх розгляданні протягом приблизно однієї хвилини рис.3 Можна побачити кола й лінії, які швидко виникають і так само швидко трансформуються в інші комбінації. Ці зображення сповнені бурхливої активності і створюється враження, що конкуруючі просторові організації борються один з одним. Це співпадає з інформаційним підходом до вивчення подання й обробки зорових образів [3, 233-300].

Серед гештальтських факторів, що лежать в основі цієї тенденції до групування, можна виділити фактори визначення властивостей фігури, що дозволяють нам сприймати форму. Існує фундаментальна, практично невивчена організуюча тенденція сприймати глобальні, когерентні характеристики фізичного світу на основі взаємного розташування, місця розташування й взаємодії утворюючих його об'єктів.

Рис. 2. Комбінації модульних сіток на базі моделі супідрядності 1-6 рівня для об'єктів в формі квадрата та кола

Розглянемо Рис.2. з позицій ролі каналів просторової частоти у функціонуванні зорової системи людини. Ліва верхня модель має порівняно низьку просторову частоту (великий модуль), а права нижня – високу (малий модуль). При розгляданні моделей по ступеню збільшення просторової частоти стає явно видимою фігура і тло. Це пов'язано зі зниженням чутливості до певної просторової частоти (або декільком певним просторовим частотам) внаслідок їхнього виборчого впливу. Отже, більшість об'єктів, сприйманих зоровою системою, можуть бути проаналізовані з погляду їхньої просторової частоти. Описаний нижче аналіз просторової частоти складних форм – ще одне підтвердження ролі аналізу Фур'є в обробці зорової інформації. Крім того, спостерігається тенденція поєднувати елементи візерунків і сприймати їх по-різному, але переважно як округлі фігури. Об'єднання елементів у різні фігури виникає мимовільно, спонтанно, і різні можливі варіанти конкурують між собою. Ці моделі дають можливість виявити унікальну роль, що відіграють у сприйнятті цілісна структура й зв'язки між її компонентами. Підбираючи пару первісних модульних сіток квадратної форми і форми кола, ми можемо використовувати виникаючі при накладанні силові лінії для більш вдалого розташування елементів ландшафтних композицій.

Обговорення результатів. На базі проведених досліджень було побудовано декілька прикладів симетричних ландшафтних композицій з різним їх зонуванням.

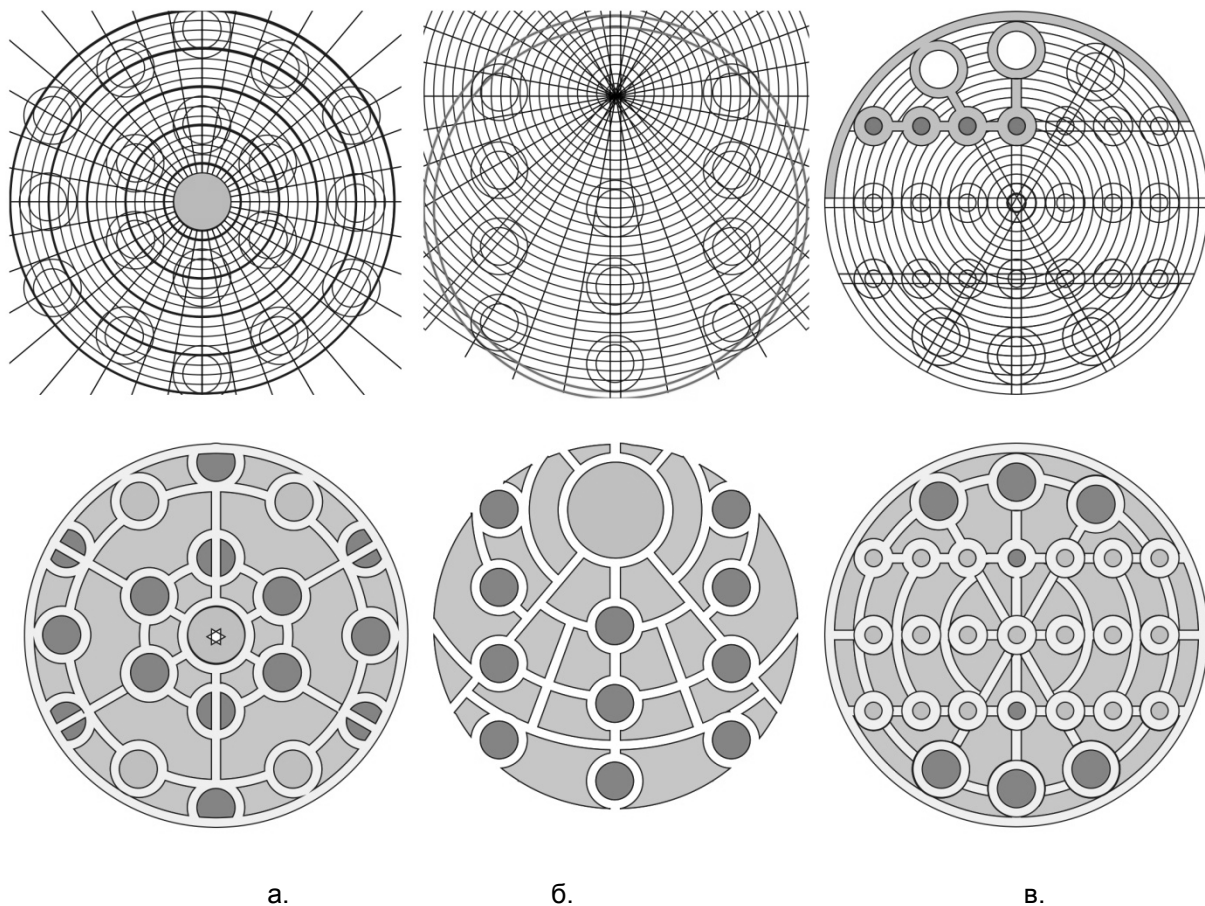

Рис.3. Геометричні схеми побудови і моделі ландшафтних композицій

Композиції (Рис.3.) являють собою: а,в – замкнуту симетричну складну комбінацію з осьової, радіальної й променевої схем; б – симетричну складну комбінацію з осьової, радіальної й променевої схем з асиметричним центром. У проектуванні використанні пішохідні комунікації, велосипедні доріжки, площадки, клумби і система фонтанів.

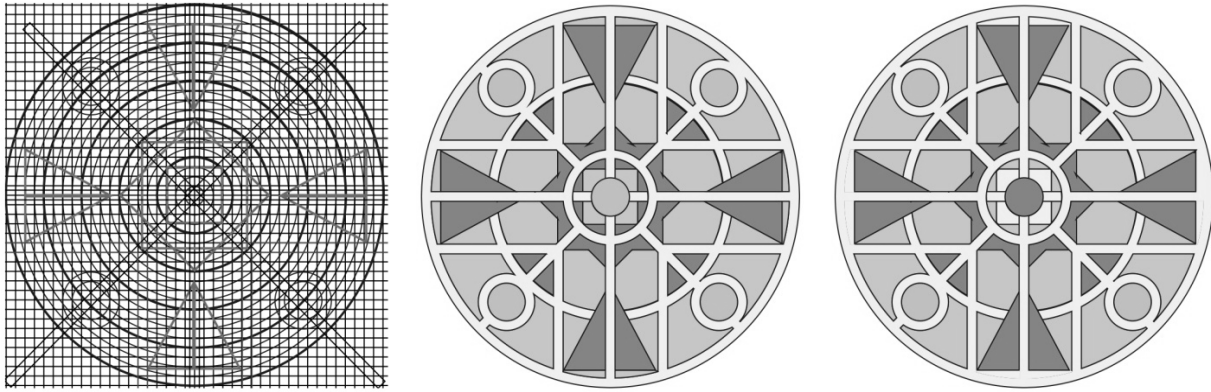
Естетика ландшафтного дизайну є прописною істиною розробки гармонійних композицій. Наочніше всього вона висловлюється в теорії партерного зодчества, а саме в поєднанні окремих мотивів і гармонійного співвідношення геометричних елементів, які підлягають низці естетичних законів, цілком запозичених в архітектурі і зводяться до елементів статички й ритму.

Кожна композиція складається з головної й з декількох другорядних частин, органічно пов'язаних між собою і головною залежно від ступеня значення або підпорядкування. Найпростіше вертикальне або горизонтальне ділення на три частини дає (рис.3.б,в): середню (головну) і суміжні (побічні) частини. Розташування і вага кожної частини повинне бути таким, щоб: головна частина була міцнішою, а побічні не були перенасиченими елементами і не справляли ефект затиснення. Це можна досягти завдяки різним розмірам елементів, що складають частини і їх концентрацією.

В симетричній композиції (рис.3.б) центр знаходиться у верхній частині значно вище середини, що надає масивності головній частині і робить зорovo її ширше за бокові. Крім того, центром є фонтан, розмір якого значно більше інших елементів у формі кола.

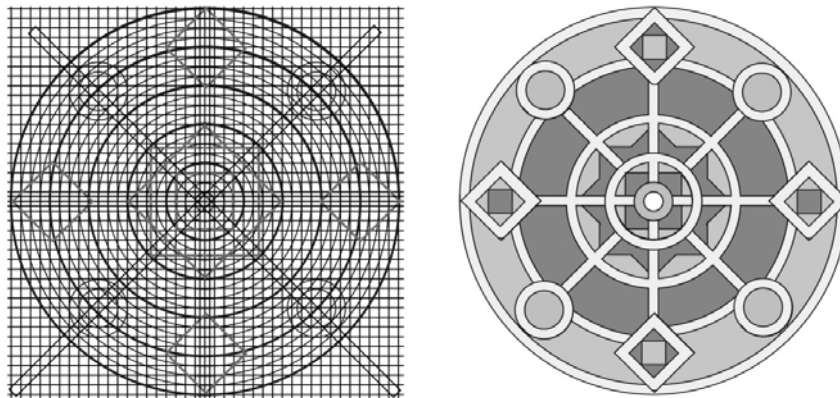
Композиція (Рис.3.в.) побудована за замкнутою, симетричною, осево-радіально-променевою схемою. Для забезпечення рівноваги: вертикальна вісь ділить композицію на дві абсолютно рівні частини; центр тяжіння розміщено в точці перетину вертикальної і горизонтальної осей; побічні частини складаються із менших, але щільно з'єднаних елементів; збільшення розмірів елементів розвивається з центру нагору і дзеркально з центру до низу.

Композиції (Рис.4.) являють собою замкнуту симетричну складну комбінацію з осьової й променевої схем. При проектуванні також використанні пішохідні комунікації, велосипедні доріжки, площадки, клумби і система фонтанів.

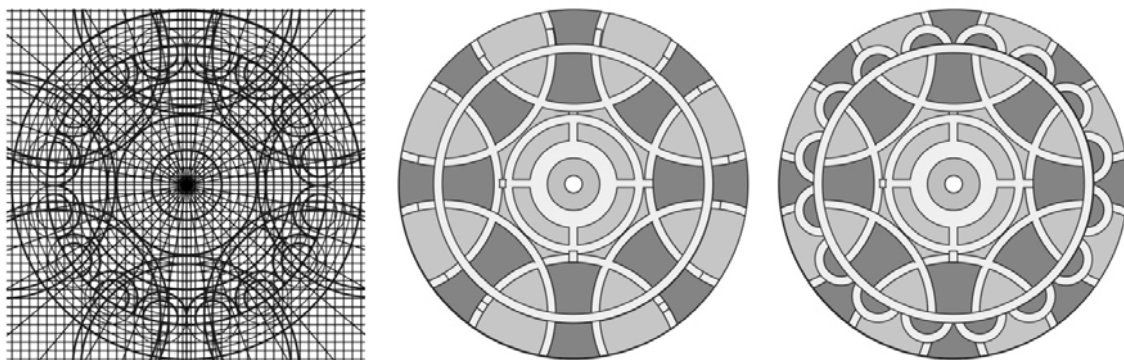
Рис.4. Геометрична схема побудови і моделі ландшафтних композицій

У розробці композиції головним було досягти гармонії зовнішніх частин із внутрішніми. Для цього: зовнішні частини повинні мати абрис, узгоджений за формами з внутрішніми. Тому зірка з гострим контуром в центрі має радіальне з'єднання з трикутними елементами зовнішньої частини. Проте кожен промінь зірки як би відштовхує сектор від центрального кола; а виїмки секторів навпаки облягають центр і таким чином укладають з ним і між собою безпосередній зв'язок.

Рис.5. Геометрична схема побудови і моделі ландшафтної композиції

Композиція (Рис.5.) являє собою замкнуту симетричну складну комбінацію з осьовою й променевою схем. При проектуванні також використані пішохідні комунікації, велосипедні доріжки, площадки, клумби і система фонтанів. Композиція доповнена чотирма елементами в формі ромбу, які розташовані на кінцях вертикальної і горизонтальної осей. Радіальні частини зайняті партерами, квітниками і фонтанами створюють зручну зону відпочинку в місті.

Рис.6. Геометрична схема побудови і моделі ландшафтних композицій

Композиції (Рис.6.) являють собою замкнуту симетричну складну комбінацію з осьової й променевої схем. При проектуванні також використані пішохідні комунікації, велосипедні доріжки, площадки, клумби і фонтан. У цих композиціях, на відміну від попередніх, застосовані м'які лекальні лінії, що надають легкості, плавності і гармонії.

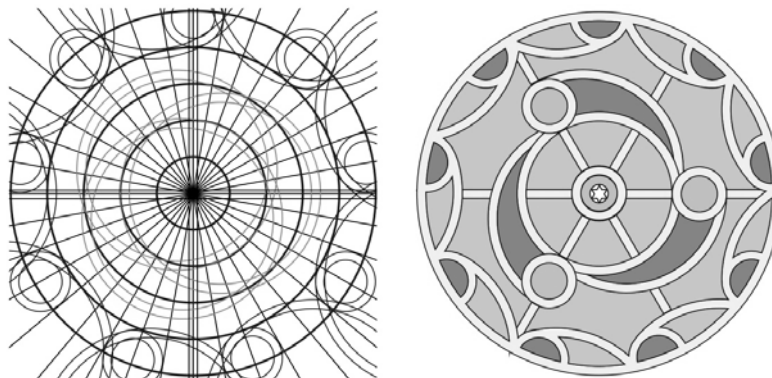
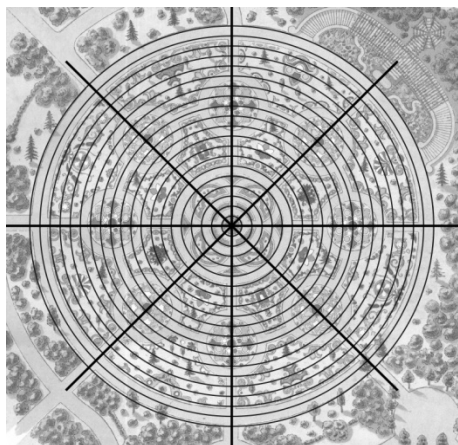

Рис.7. Геометрична схема побудови і модель ландшафтної композиції з використанням трипільської семантики

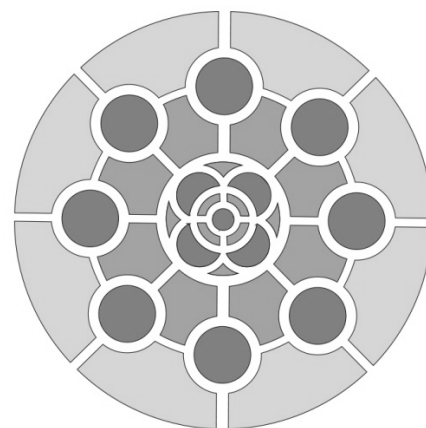
Композиція (Рис.7.) являє собою замкнуту симетричну складну комбінацію з променевої й радіальної схем. При проектуванні також використані пішохідні комунікації, велосипедні доріжки, клумби і система фонтанів.

В композиції застосовані модифіковані висхідні, спадні, вільні й звивисті форми взяті з орнаментів трипільської кераміки. Проектуючи елементи з такими характеристиками, можна за допомогою форми композиції створювати бажаний образ. Ще одним виразним засобом є мережа доріг. У лінії закладено більше руху, що може бути стрімким, плавним, спрямованим. Різні лінії збагачують сприйняття композиції, ускладнюють образ.

Запропонована методика дозволяє не тільки розробляти нові ландшафтні композиції, а й успішно реконструювати зруйновані. Так, наприклад (Рис.8.), завдяки застосуванню модульної сітки 6-го рівня і проміневого модуля величиною 45° процес реконструкції планувальної схеми Руського саду квітів кінця XIX ст. стає суто технічною задачею.

а.

б.

Рис.8. План-схема Руського саду квітів кінця XIX ст.:

а – з накладанням сітки супідрядності на базі модуля 6-го рівня, б – реконструйована модель

З використанням моделі супідрядності визначено розміри узгоджених модульних сіток для об'єктів ландшафтного дизайну у формі кола, на базі яких:

- створено нові типи ландшафтних композицій за умов використання геометричних принципів їх побудови [4];
- визначено основні шляхи організації та впорядкування новітніх ландшафтних композицій в дизайні;
- встановлено геометрично-композиційний зв'язок минулого та сучасного при створенні новітніх ландшафтних утворень;

- з позицій гештальт-психології фундаментальних зорових процесів і механізмів, на яких засноване сприйняття контурів і контрасту, визначено силові лінії для найбільш вдалого розташування елементів ландшафтних композицій.

На базі узгоджених модулів розроблені оригінальні ландшафтні композиції для об'єктів у формі кола, які мають геометричну узгодженість за формою та масою елементів; спорідненість формотворчих ліній; а вибрані оптимальні відстані між елементами забезпечують візуальну цілісність угруповання.

Література

1. Павленко Л.Г. Ландшафтное проектирование. Дизайн сада / Л.Г.Павленко // Серия "Строительство и дизайн". – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 192с.
2. Яковлев М.И. Композиция + геометрия / М.И.Яковлев. – К.: Каравела, 2007. – 239 с.
3. Шиффман Х. Р. Ощущение и восприятие. 5-е изд. /Шиффман Х. Р. – СПб.: Питер, 2003. – 928 с: ил. – (Серия "Мастера психологии").
4. Канєвський М.Є., Осипова Т.Г. Збірка рисунків "Ескізи ландшафтних композицій прибудинкових майданчиків круглих за формою" / Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №55782 від 28.07.2014. – Державна Служба Інтелектуальної Власності України.

References

1. Pavlenko L.G. Landshaftnoe proektirovanie. Dizayn sada / L.G.Pavlenko // Seriya "Stroitel'stvo i dizayn". – Rostov n/D: Feniks, 2005. – 192s.
2. Yakovlev M.I. Kompozitsiia + heometriia / M.I.Yakovlev. – K.: Karavela, 2007. – 239 s.
3. Shiffman X. R. Oshchushchenie i vospriyatie. 5-e izd. /Shiffman X. R. – SPb.: Piter, 2003. – 928 s: il. – (Seriya "Mastera psikhologii").
4. Kanievskiy M.Ye., Osypova T.H. Zbirka rysunkiv "Eskizy landshaftnykh kompozitsii prybudynkovykh maidanchykv kruhlykh za formoiu" / Cvidotstvo pro reiestratsiiu avtorskoho prava na tvir №55782 vid 28.07.2014. – Derzhavna Sluzhba Intelktualnoi Vlasnosti Ukrainy.

УДК 005:7.011.3

Герман Єлизавета Сергіївна
здобувач Національної академії
образотворчого мистецтва та архітектури
e-mail: lizaveta.german@gmail.com

ТИПОЛОГІЯ КУРАТОРСТВА: ІСТОРИЧНІ ПРОТОТИПИ ТА СУЧАСНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

У статті представлено стислий аналіз основних моделей кураторської практики, сформованих в світовому мистецькому полі протягом 1960-2010-х рр., а також подано огляд історичних прототипів постаті куратора в XVII – на початку XX ст. Спираючись на дослідження теоретиків кураторства (зокрема, Л. Еловея, П. О'Ніла, Х.-У. Обріста та ін.) та тексти відомих кураторів (Х. Зеємана, С. Зігелауба), виокремлено та охарактеризовано такі різновиди професії, як музейний куратор, незалежний куратор, куратор бієнале, перформативний куратор, а також поняття пост-репрезентативного та освітнього кураторства.

Ключові слова: куратор, історія виставок, організація виставок, музей сучасного мистецтва, бієнале, Харальд Зеєман.

Герман Єлизавета Сергеевна, соискатель Национальной академии изобразительного искусства и архитектуры

Типология кураторства: исторические прототипы и современная терминология

В статье представлен краткий анализ основных моделей кураторской практики, сформированных в мировом художественном поле в течение 1960–2010-х гг., а также обзор исторических прототипов фигуры куратора в XVII – начале XX ст. Опираясь на исследования теоретиков кураторства (в частности, Л. Елловея, П. О'Нилла, Х.-У. Обриста и др.) и тексты известных кураторов (Х. Зеэмана, С. Зигелауба), выделены и охарактеризованы такие разновидности профессии, как музейный куратор, независимый куратор, куратор биеннале, перформативный куратор, а также понятие пост-репрезентативного и образовательного кураторства.

Ключевые слова: куратор, история выставок, организация выставок, музей современного искусства, биеннале, Харальд Зеэман.

German Ielyzaveta, Researcher National Academy of Fine Arts and Architecture

The typology of curating: historical references and modern terminology

Like any other artistic profession curating hasn't been a homogeneous practice since its formation in late 1960's. In different times curatorial style was influenced by the new socio-economical circumstances of the art system as well as the changing nature of contemporary art in general. As far as the curatorial impact becomes more visible at the Ukrainian art scene, the local art historical field demands an adequate critical apparatus of curatorship based on international experience and recent theoretical elaborations.